

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ФІНАНСИ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента ФІНАНСИ підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розробник: Івашко О. А, доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:
гарант ОПП

Алла ЛЯЛЮК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів
протокол № _____ від _____ 202__ р.

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЦУК

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування,	Нормативний
Кількість годин / кредитів 150 / 5	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Бакалавр	Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 34 год.
		Практичні (семінарські) 34 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
		Консультації 10 / год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 72 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІП: ІВАШКО ОЛЕНА АНАТОЛІВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Мобільний телефон: 067-928-32-99

E-mail: Ivashko.Olena@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу. Освітня компонента Фінанси належить до переліку нормативних дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та спрямована на формування у студентів системи компетентностей з приводу утворення, розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів на всіх рівнях економічної системи.

2. Пререквізити. До освітніх компонент, вивчення яких передуює освітньому компоненту, належать: Макроекономіка, Теорія економічної науки та Мікроекономіка.

Постреквізити. Вивчення освітнього компонента сприятиме кращому засвоєнню освітнього компонента Організація біржової діяльності

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою вивчення освітнього компонента Фінанси є сприяння більш поглибленому засвоєнню теоретичних основ фінансових відносин, які виникають на різних рівнях економічної системи.

Завдання освітнього компонента: вивчення сутності, функцій та ролі фінансів у ринковій економіці; закономірностей їх еволюційного розвитку; теоретичних основ державних, корпоративних і міжнародних фінансів; засад функціонування фінансової системи держави.

Після завершення вивчення освітнього компонента студенти повинні знати: сутність фінансів, їх функції та роль, вплив на економіку країни через фінансову політику та фінансовий механізм; організаційну структуру ринку цінних паперів; сутність страхового захисту та значення податкової політики; основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства; сутність та структуру місцевих та державних фінансів; сутність та функціональне призначення міжнародних фінансів. Вміти об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти сутність і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів суб'єктів господарювання, розробляти і вирішувати актуальні питання розбудови фінансової системи та забезпечення фінансової

стабільності держави, зокрема аналізувати бюджетну, податкову політику держави, проводити аналіз виконання державного і місцевого бюджетів, складати кошторис доходів і витрат бюджетної установи, робити розрахунок відрахувань підприємств і громадян у державні цільові фонди, оцінювати вплив системи оподаткування на діяльність підприємств і формування доходів бюджету.

4. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких студент набуває в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях: розробка і застосування нових економічних, торговельних, біржових інструментів.

ЗК-14. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення професійних задач.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

ФК-12. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області у сфері фінансів для вирішення управлінських завдань.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-23. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач та використовувати набуті знання у практичній маркетинговій, фінансовій та управлінській діяльності.

5. Структура ОК

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Предмет фінансової науки. Централізовані фінанси та їх роль в суспільному відтворенні							
Тема 1. Фінанси: сутність та функції. Фінансові ресурси.	12	3	3		5	1	ПЗ / 3 бали
Тема 2. Фінансове право і фінансова політика	9	2	2		5		ПЗ / 3 бали
Тема 3. Податки. Податкова система	10	2	2		5	1	ПЗ / 2 бали
Тема 4. Бюджет. Бюджетна система	10	2	2		5	1	ПЗ / 2 бали
Тема 5. Бюджетний дефіцит	10	2	2		5	1	ПЗ / 3 бали
Тема 6. Державний кредит	9	2	2		5		ПЗ / 3 бали
Тема 7. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	8	2	2		3	1	ПЗ / 2 бали
Тема 8. Соціальні позабюджетні фонди	7	2	2		3		ПЗ / 2 бали
Разом за модулем 1	75	17	17		36	5	20 балів
Змістовий модуль 2. Особливості функціонування окремих ланок фінансової системи							
Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання	11	3	3		5		ПЗ / 3 бали
Тема 10. Фінанси домогосподарств	10	2	2		5	1	ПЗ / 2 бали
Тема 11. Страхування. Страховий ринок	9	2	2		5		ПЗ / 3 балів
Тема 12. Фінансовий ринок	10	2	2		5	1	ПЗ / 2 бали
Тема 13. Міжнародні фінанси	10	2	2		5	1	ПЗ / 2 бали
Тема 14. Фінансова безпека держави	10	2	2		5	1	ПЗ / 3 бали
Тема 15. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	8	2	2		3	1	ПЗ / 3 бали
Тема 16. Фінанси Європейського Союзу	7	2	2		3		ПЗ / 2 бали

Разом за модулем 2	75	17	17		36	5	20 балів
Види підсумкових робіт							60
Модульна контрольна робота 1							МКР / 30 балів
Модульна контрольна робота 2							МКР / 30 балів
Всього годин / Балів	150	34	34	0	72	10	100

*Форма контролю: ПЗ – практичні заняття, МКР – модульна контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі з використанням програми Teams. Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання здобувачів освіти мають бути їх оригінальними роботами. Копіювання, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-5 балів за кожну роботу). Складання модулів відбувається лише раз відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумкова оцінка за вивчення курсу розраховується таким чином:

Види оцінювання	Бал
Опитування під час занять – усно	40
Модуль 1 (теми 1-8) – терміни, теоретичні завдання	30
Модуль 2 (теми 9-16) – терміни, теоретичні завдання	30
Екзамен (теми 1-16) – теоретичні завдання, терміни, тести	60
Загальна сума	100
Форма контролю	екзамен

Якщо здобувач освіти успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 75 балів, підсумкову оцінку він отримує без складання екзамену. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо здобувач освіти отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, або бажає підвищити рейтинг на екзамені, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за поточний контроль (максимум 40 балів) та оцінки за екзамен (максимум 60 балів).

Залікова оцінка визначається за результатами опитування лекційного матеріалу.

Перелік питань на іспит

1. Сутність фінансів та їх необхідність у суспільстві.
2. Історія виникнення та розвитку фінансів.
3. Предмет і метод фінансової науки.
4. Функції, принципи і роль фінансів.
5. Взаємозв'язок і відмінності фінансів з іншими економічними категоріями
6. Структурна побудова фінансової системи.
7. Принципи побудови, характерні риси та завдання фінансових систем.
8. Управління фінансовою системою.
9. Фінансова політика та її складові частини.
10. Етапи формування та реалізації фінансової політики держави.
11. Цілі та завдання фінансової політики держави.
12. Фінансовий механізм реалізації фінансової політики.
13. Фінансовий контроль. Принципи його організації, види та методи.
14. Економічна суть фінансових ресурсів.
15. Склад та структура фінансових ресурсів.
16. Баланс фінансових ресурсів держави.
17. Напрями використання фінансових ресурсів підприємств.
18. Фінансові резерви та їх призначення.
19. Роль, місце та функції фінансового ринку.
20. Структура фінансового ринку.
21. Характеристика суб'єктів фінансового ринку.
22. Основні об'єкти фінансового ринку та їх характеристика.
23. Зміст та завдання фінансового планування.
24. Принципи та функції фінансового планування.
25. Етапи та методи у фінансовому плануванні.
26. Система фінансових планів.
27. Державний бюджет як економічна категорія.
28. Бюджетна система та бюджетний устрій.
29. Доходи Державного бюджету.
30. Видатки Державного бюджету.
31. Бюджетний процес, його основні етапи.
32. Бюджетний дефіцит та державний борг.
33. Організація бюджетного планування.
34. Фінанси підприємницьких структур, їх суть та сфери застосування.
35. Організаційно-правові форми здійснення фінансово-господарської діяльності.
36. Принципи організації фінансів підприємницьких структур.
37. Виробничі фонди підприємств, їх роль, структура та класифікація.
38. Фінансові результати діяльності підприємств
39. Економічна суть, характерні ознаки та призначення податків.
40. Елементи системи оподаткування.
41. Функції податків та принципи оподаткування.
42. Класифікація та основні види податків.
43. Склад та структура податкової системи держави
44. Зміст, склад та завдання державних фінансів.
45. Державні доходи та державні видатки.
46. Державний бюджет, його сутність і роль.

47. Бюджетна система України та її структура.
48. Принципи побудови бюджетної системи.
49. Бюджетний процес та його етапи.
50. Бюджетна класифікація, її структура та призначення.
51. Доходи державного бюджету та їх класифікація.
52. Видатки державного бюджету та їх класифікація.
53. Дефіцит та профіцит бюджету
54. Державний кредит та державний борг.
55. Місцеві фінанси та їх структура.
56. Порядок складання, затвердження та виконання місцевих бюджетів.
57. Міжбюджетні трансферти: види, порядок їх визначення та практика надання .
58. Об'єктивна необхідність і сутність страхового захисту.
59. Економічна природа і сутність страхування.
60. Функції і принципи страхування.
61. Класифікація страхування.
62. Поняття страхового ринку, його структура.
63. Сутність страхової компанії та організація її діяльності
64. Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин.
65. Теоретичні основи фінансів домогосподарств.
66. Бюджет домогосподарства та його структура.
67. Сукупні ресурси та сукупні витрати домогосподарств.
68. Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники.
69. Сутність фінансової безпеки та її місце в системі економічної безпеки.
70. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.
71. Основні аспекти фінансової системи Сполучених Штатів Америки.
72. Фінансова система Японії та особливості її функціонування.
73. Фінансова система Великої Британії.
74. Основні положення структури фінансової системи Франції.
75. Особливості функціонування фінансової системи Німеччини.
76. Основи функціонування фінансової системи Скандинавських країн.
77. Європейська економічна інтеграція: етапи розвитку та коригування пріоритетів фінансової політики.
78. Інституційна структура Європейського Союзу.
79. Організація фінансів Європейського Союзу.
80. Особливості формування бюджету та бюджетний процес Європейського Союзу.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
82-89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75-81	Добре	C	загалом хороша робота
67-74	Задовільно	B	непогано
60-66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1-59	Незадовільно	Ex	необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Бюджетний кодекс України: зі змінами і доп. станом на 11.01.2019 р. No 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Податковий кодекс України: від 02.12. 2010 р. в ред. від 22.05. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Фінанси України: навч. посіб. / Карлін М. І. та ін.; за ред. Карліна М. І., Івашко О. А. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 332 с.
4. Івашко Олена. Теорія фінансів : навч. посіб. [вид. 2-ге; доп. і переробл.]. Харків : ФОП Панов А.М., 2020. 408 с.

Додаткова

1. Бланк І. О., Ситник Г. В. Управління фінансами підприємств: підручник. Київ: КНТЕУ, 2006. 780 с.
2. Бояр А. О. Бюджетний процес у Європейському Союзі: монографія. Луцьк: Вежа Друк, 2012. 524 с.
3. Волощук Г. О., Пасічник Ю. В. Наукове забезпечення бюджетного процесу: Генеза. Теорії. Перспективи. Київ: Міленіум, 2003. 272 с.
4. Карлін М. І. Фінанси країн Європейського Союзу: навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 639 с.
5. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи Австралії, країн та залежних територій Океанії: навч. посіб. Луцьк: Терен, 2012. 180 с.
6. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи країн Африки: навч. посіб. Луцьк: Терен, 2012. 236 с.
7. Карпінський Б. А. Фінансова система: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2003. 272 с.
8. Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку / [вступ. слово С. І. Юрія]. Київ: Знання, 2010. 431 с.

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
3. Національний банк України веб-сайт. URL: www.bank.gov.ua.
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>.
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>.